

en Omsætning af 600 Rd. daglig. Dette har Foreningen seet sig istand til at gjøre; men videre har den ikke kunnet gaae. Dette havde to Ting tilfølg; for det Første, at Halvdelen af Pantelaanecontoierne i Tidens Løb blev udryddet, og dernæst, at Renten ved de andre Pantelaanecontoierer saak ned først til det Halve og siden til en Trediedeel af, hvad den før havde været. De nye Contoierer vare af Grunde, som jeg ikke her skal udvikle for det høie Thing, nødte til fra Begyndelsen af at udlaae imod 50 pCt. paa et almindeligt Pant, et Løskørepant, medens de derimod paa Assistentshussedler laante imod 24 pCt. Assistentshuset udlaaer nemlig aabenbart ikke saa Meget paa et Pant, som der kan laanes derpaa, og det er ogsaa en af de Grunde, hvorfor fattige ikke gaae derhen; hvis Assistentshuset laante Tilstrækkeligt paa Panterne, kunde de andre Contoierer ikke staae sig ved at laane saa Meget paa Assistentshusets Sedler. Senere er Renten ved de nye Contoierer nedsat til 36 pCt., og det har været under alvorlig Overveielse blandt de særdeles hæderlige Mænd, som i dette Dieblit bestyre det Actieselskab, som blev dannet i Arbejderforeningen, om det ikke skulde være muligt yderligere at nedsætte Renten; men de ere komne til det Resultat, at det ikke kunde lade sig gjøre, da det er saa dyrt at have splittede Contoierer paa Grund af den store Hunsleie og det meget forøgede Bestyrelseshold, man maa have, naar man skal have disse Contoierer splittede rundt omkring. Hvis man under denne Tingenes Tilstand vil ophæve Assistentshuset, hvis Omsætning er saa betydelig, og som langt overgaaer den, de 5 saakaldte billige Pantelaanecontoierer have, vil Ondet begynde igjen. Den Sum, som nu udlaaes, vil den Deel af Folket, som trænger dertil, laane alligevel, og kan den ikke faae den paa Assistentshuset, gaaer den til de billige Pantelaanecontoierer; men disse ville umuligt uden at have større Capitaler kunne effectuere disse Laan, allerede af den Grund, at de ikke kunne skaffe de Summer, som dertil ville medgaae. Følgen deraf vil være, at der vil opstaae en betydelig Masse Pantelaanecontoierer, og de ville faae Bugt med de billige Pantelaanecontoier-

rer. Det var, som jeg sagde før, forunderligt, at Assistentshuset med sine store Capitaler var magtesløst ligeoverfor de 200 Pantelaanere, men da det fik Assistance af de billige Pantelaanecontoierer, har det formaaet ved deres Hjælp at udrydde de andre Pantelaanecontoierer til den Grad, som sseet er. Kun paa de Steder, hvor man ikke har oprettet billige Contoierer, som paa Besterbro og enkelte andre Steder, er Renten endnu i en ganske forfærdelig Grad høj; men ellers er den i Almindelighed mellem 87 og 100 pCt., hvilket er en god Nedgang fra 650 pCt. Det er derfor, jeg mener, at, efterat Staten engang har indrettet dette Institut og holdt det i sin Haand i saamange Aar, og efterat den har gjort det paa en saadan Maade, at det ikke har kunnet forhindres, at der er groet saa mange Pantelaanecontoierer op, gaaer det vistnok ikke an pludselig at bryde med Fortiden og at ophæve denne Laanekasse, Assistentshuset. Under alle Omstændigheder troer jeg, at man, naar man vilde bekvemme sig dertil, maatte see at anvende en stor Deel af de Midler, der nu bruges i denne Retning, selvsølgelig saaledes at den fornødne Control og Garanti var tilstede, paa den hensigtsmæssigste Maade, navnlig derved at man overlod dem til private Folk, der havde Tilboielighed til at udføre disse Forretninger uden nogen større Fordeel. Det maa nemlig vel erindres, at de billige Pantelaanecontoierer arbejde saaledes, at de ere tilfredse, naar deres Capital blot ikke er død, naar kun de, der have stillet Penge i Foretagendet, faae 4 pCt. Dertil kommer, at flere Tusinde Rigsdaler ere stændede Actieselskabet, og af dem kræves der altsaa ikke engang 4 pCt. Jeg siger derfor, at Staten, naar den vil gjøre Noget, vel maa betænke, om ikke disse Midler, eller ialfald endeel af dem, kunde komme til at virke i den angivne Retning under andre Hænder, hvormed Staten selvsølgelig maatte have den fornødne Control og Garanti og maatte sikke sig paalidelige Folk. Naar man nu pludselig vilde ophæve Assistentshuset, vilde dette være en overordentlig stor Ulykke for en meget stor Deel af Befolkningen i den største Commune her i Landet.